

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP HÀ NỘI

GIÁO TRÌNH

*Du lịch
sinh thái*

NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP HÀ NỘI
Nguyễn Thị Phương Nga (Chủ biên) - Phạm Thị Vân Anh

GIÁO TRÌNH

Du lịch

sinh thái

NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ - 2019

LỜI NÓI ĐẦU

Du lịch sinh thái là một trong những hình thái phát triển nhanh nhất của ngành du lịch hiện nay. Du lịch sinh thái là hình thái du lịch đầu tiên nhằm vào các vấn đề bền vững trong du lịch và có ảnh hưởng lớn trong việc xanh hóa ngành du lịch, thông qua nâng cao nhận thức về tầm quan trọng của việc bảo vệ môi trường và phúc lợi của cộng đồng địa phương đối với sự thành công của ngành du lịch. Du lịch sinh thái là loại hình du lịch chủ yếu lấy cảm hứng từ giá trị tự nhiên của một khu vực, bao gồm cả các nền văn hóa bản địa của nó. Du lịch sinh thái thực hiện đóng góp cho khu vực thông qua sử dụng lao động hoặc các phương tiện tài chính nhằm mục đích bảo tồn động vật hoang dã và nguồn tài nguyên thiên nhiên, mang lại lợi ích và kinh tế, phúc lợi cho người dân địa phương. Du lịch sinh thái đã trở thành một trong những hình thái du lịch phát triển nhanh trong ngành du lịch do sự quan tâm ngày càng tăng đối với các vấn đề môi trường, bảo tồn cũng như phát triển. Người ta muốn được học hỏi và trải nghiệm thực tế những gì họ nghe thấy và đọc được qua báo chí hay các phương tiện thông tin khác; mọi người muốn đóng góp vào công việc bảo tồn và phát triển cộng đồng; du khách mong được đến những điểm du lịch hẻo lánh hơn và tránh đi theo lối mòn, người ta thường tìm đến những nơi gần gũi với thiên nhiên hơn để thư giãn.

Với những đặc điểm, ý nghĩa của du lịch sinh thái trong hoạt động du lịch, trong chương trình đào tạo cho sinh viên ngành du lịch, học phần du lịch sinh thái có ý nghĩa quan trọng, cung cấp kiến thức cơ bản và hệ thống về du lịch sinh thái. Kiến thức về du lịch sinh thái giúp sinh viên hiểu rõ được bản chất của du lịch sinh thái, từ đó xây dựng được các chương trình du lịch sinh thái. Việc nghiên cứu tiềm năng phát triển du lịch sinh thái ở Việt Nam và hiểu được giá trị của

phát triển du lịch sinh thái ở nước ta giúp sinh viên có nhận thức đúng đắn về cách thức tổ chức hoạt động du lịch sinh thái.

Giáo trình "**Du lịch sinh thái**" góp phần cung cấp cho sinh viên những kiến thức nền tảng về du lịch sinh thái, các đặc trưng và nguyên tắc thực hiện của du lịch sinh thái, các điều kiện phát triển của du lịch sinh thái, đồng thời cung cấp kiến thức về tiềm năng và đánh giá được khả năng phát triển du lịch sinh thái ở các vườn quốc gia và khu bảo tồn ở Việt Nam. Với vai trò, mục tiêu của học phần "**Du lịch sinh thái**" trong chương trình đào tạo cho sinh viên ngành Du lịch, ngành Quản trị kinh doanh du lịch và lễ hành của Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội, giáo trình "**Du lịch sinh thái**" là tài liệu quan trọng cho sinh viên ngành du lịch nói chung và những người quan tâm đến du lịch sinh thái.

Chúng tôi xin chân thành cảm ơn PGS.TS Trần Đức Thanh (Trường Đại học Khoa học xã hội và nhân văn), PGS.TS Đặng Duy Lợi (Trường Đại học Sư phạm Hà Nội), TS Lê Thu Hương (Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội) đã đóng góp những ý kiến quý báu trong quá trình chúng tôi hoàn thành cuốn sách.

Dù đã cố gắng hoàn thiện cuốn sách với mong muốn tốt nhất nhưng thiếu sót là khó tránh khỏi, kính mong nhận được sự đóng góp của độc giả, đồng nghiệp để cuốn sách trở thành tài liệu có giá trị đối với sinh viên du lịch và những người quan tâm.

Thay mặt tập thể tác giả
TS Nguyễn Thị Phương Nga

MỤC LỤC

	Trang
LỜI NÓI ĐẦU	3
CHƯƠNG 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ DU LỊCH SINH THÁI	9
1.1. Lịch sử hình thành và phát triển du lịch sinh thái	10
1.1.1. Trên thế giới	10
1.1.2. Tại Việt Nam	12
1.2. Khái niệm và đặc trưng của du lịch sinh thái	12
1.2.1. Khái niệm du lịch sinh thái	12
1.2.2. Các đặc trưng cơ bản của du lịch sinh thái	16
1.3. Các nguyên tắc và yêu cầu phát triển du lịch sinh thái	20
1.3.1. Các nguyên tắc phát triển du lịch sinh thái	20
1.3.2. Các yêu cầu phát triển du lịch sinh thái	21
1.4. Điều kiện phát triển du lịch sinh thái	24
1.4.1. Tài nguyên du lịch sinh thái	24
1.4.2. Cơ sở hạ tầng và cơ sở vật chất kĩ thuật phục vụ du lịch	25
1.4.3. Nguồn nhân lực phục vụ du lịch	26
1.4.4. Các điều kiện khác	26
1.5. Các hoạt động du lịch sinh thái	27
1.6. Điểm du lịch sinh thái	29
1.6.1. Khái niệm	29
1.6.2. Đặc điểm của điểm du lịch sinh thái	30
1.6.3. Tiêu chí đánh giá điểm du lịch sinh thái	32
Câu hỏi ôn tập chương 1	38

CHƯƠNG 2. KHAI THÁC VÀ PHÁT TRIỂN DU LỊCH SINH THÁI	39
2.1. Tài nguyên du lịch sinh thái	39
2.1.1. Khái niệm	39
2.1.2. Đặc điểm của tài nguyên du lịch sinh thái	41
2.1.3. Các loại tài nguyên du lịch sinh thái	44
2.2. Quy hoạch du lịch sinh thái	52
2.2.1. Khái niệm quy hoạch du lịch sinh thái	54
2.2.2. Các yêu cầu cần thiết lựa chọn một khu vực để phát triển du lịch sinh thái	54
2.2.3. Những đặc trưng cơ bản của lãnh thổ du lịch sinh thái	55
2.2.4. Các nguyên tắc của quy hoạch du lịch sinh thái	57
2.3. Chương trình du lịch sinh thái	61
2.3.1. Xây dựng chương trình du lịch sinh thái	61
2.3.2. Thực hiện chương trình du lịch sinh thái	65
2.4. Yêu cầu đối với những người tham gia vào hoạt động du lịch sinh thái	66
2.4.1. Đối với nhà điều hành	66
2.4.2. Đối với hướng dẫn viên du lịch	67
2.4.3. Đối với du khách	71
Câu hỏi ôn tập chương 2	73
CHƯƠNG 3. TIỀM NĂNG PHÁT TRIỂN DU LỊCH SINH THÁI Ở VIỆT NAM	74
3.1. Khái quát chung	74
3.2. Các loại tài nguyên du lịch sinh thái	77
3.2.1. Hệ sinh thái điển hình và đa dạng sinh học	77
3.2.2. Văn hóa bản địa	78
3.2.3. Các loại tài nguyên du lịch sinh thái khác	79

3.3. Tài nguyên du lịch sinh thái ở các khu bảo tồn của Việt Nam	80
3.3.1. Đặc điểm tài nguyên du lịch sinh thái ở các khu bảo tồn	80
3.3.2. Tài nguyên du lịch sinh thái ở một số vườn quốc gia	81
3.4. Tài nguyên du lịch sinh thái biển đảo Việt Nam	83
3.5. Phát triển du lịch sinh thái ở một số vườn quốc gia	84
3.5.1. Phát triển du lịch sinh thái ở vườn quốc gia Hoàng Liên	84
3.5.2. Phát triển du lịch sinh thái ở vườn quốc gia Cúc Phương	91
3.5.3. Phát triển du lịch sinh thái ở vườn quốc gia Ba Bể	97
3.5.4. Phát triển du lịch sinh thái ở vườn quốc gia Xuân Thủy	104
Câu hỏi ôn tập chương 3	110
TÀI LIỆU THAM KHẢO	113
PHỤ LỤC 1. Danh sách các vườn quốc gia, khu bảo tồn, khu dự trữ thiên nhiên, khu bảo tồn loài vườn quốc gia ở Việt Nam	117
Khu dự trữ thiên nhiên	119
Khu bảo tồn loài	122
Khu dự trữ sinh quyển	123
Khu bảo vệ cảnh quan	124
PHỤ LỤC 2. Hình ảnh về một số Vườn Quốc gia ở Việt Nam	127